BIBLIOTECA MARCEL·LÍ DOMINGO
Recull de premsa local i comarcal

MEMÒRIA HISTÒRICA

Joan Baptista Beltran documenta el viacrucis de Maria Cinta Rodríguez, deportada ebrenca a camps nazis

Nascuda a la Galera i membre de la xarxa d'enllaços de la resistència francesa, és la primera dona de les Terres de l'Ebre de qui es coneix que va patir directament l'infern dels camps d'extermini

Terres de l'Ebre Òscar Meseguer

Maria Cinta Rodríguez va formar part de la resistència francesa i va posar en perill la seua vida per a combatre l'ocupació alemanya entre 1940 i 1944. És la primera deportada ebrenca a camps d'extermini nazis de qui es constata esta condició i va sobreviure a l'infern fins a l'alliberament del camp de Neuengamme per part de la Creu Roja sueca.

L'historiador canareu Joan Baptista Beltran és qui ha documentat la vida i la figura de Maria *Roques* -coneguda pel cognom adoptat al moment de contraure matrimoni amb Llorenç Roques a França- gràcies a una investigació en què ha reconstruït la seua vida a partir de documentació de l'Arxiu Comarcal del Montsià, el Banc de la Memòria Democràtica del Memorial Democràtic de la Generalitat; arxius francesos departamentals i comunals i els dossiers del Servei Històric de la Defensa del Govern francès. A més a més, la consulta dels arxius de la Creu Roja Internacional a Ginebra han permés matisar l'itinerari seguit per Maria Cinta des del seu alliberament a Alemanya fins a l'arribada a la població sueca de Malmö i el retorn a Pamiers, al sud de França, on tenia la residència familiar.

Segons explica Beltran en un treball autoeditat que ara farà arribar a les institucions, Maria Cinta Rodríguez *Roques* va nàixer a la Galera el 5 de març de 1895 i és la tercera de quatre germans. L'any 1914, la família Rodríguez Tomás marxa a França -exceptuant la germana gran de Maria Cinta, Teresa, que es queda a la Galera- i s'instal·la a Porté, als Pirineus Orientals, on Maria Cinta coneix el seu home, miner, obrer i pagès i natural de Linyola, i s'hi casa el 1915. Tenen dos fills i una filla, es nacionalitzen francesos i acaben fixant la seua residència a la ciutat de Pamiers, al departament de l'Ariège, precisament on la resistència comunista espanyola va tenir més rellevància, segons recorda Beltran, en la lluita contra l'exèrcit invasor alemany.

Maria Cinta, que havia regentat durant un temps una cantina per a obrers, es va incorporar l'1 d'abril del 1943 a la Resistència de les Forces Franceses de l'Interior, com a membre de la *réseau* Françoise: una xarxa d'evasió de paracaigudistes i pilots britànics i americans caiguts en sòl francès, als quals amagava i ajudava a entrar a Espanya com a pas previ al seu trasllat al Regne Unit. "També va realitzar tasques d'enllaç i d'allotjament de membres de la Resistència tant francesos com republicans espanyols", escriu l'historiador canareu que ha revalorat la figura de Maria Cinta Rodríguez. Per haver acollit a casa seua i al cafè restaurant familiar, resistents francesos i espanyols i paracaigudistes aliats, el 18 d'agost de 1943 va ser detinguda per la Gestapo, amb 48 anys, i empresonada a Toulouse. Maria Cinta va ser traslladada a principis de 1944 a una presó del departament de l'Oise, al nord de París, i el 31 de gener va sortir de l'estació de Compiègne en un comboi de 959 presoneres -en el qual també viatjava Neus Català- en vagons de bestiar i amb destinació als camps de concentració nazis.

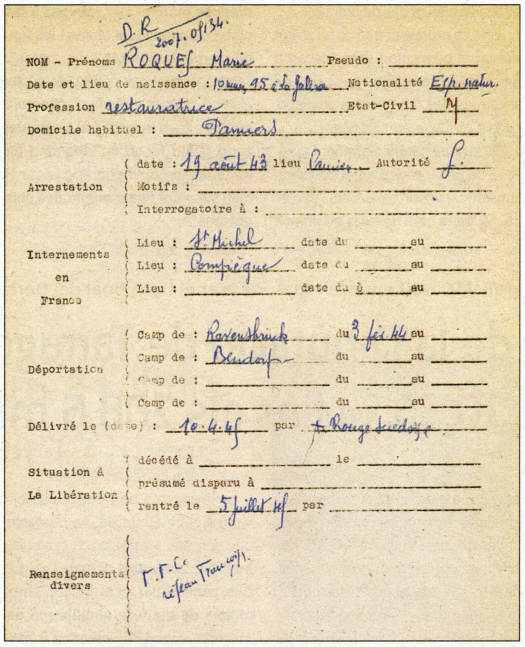

D.R 2007. 07/54.

NOM - Prénoms ROQUES Marie Pseudo :
Date et lieu de naissance : 10 mars 95 à la Galera Nationalité Esp. nat.
Profession restaurateur Etat-Civil M
Domicile habituel : Pamiers

Arrestation: date : 19 août 43 lieu Pamiers Autorité F.
Motifs :
Interrogatoire à :

Internements en France: Lieu : St Michel date du au
Lieu : Compiègne date du au
Lieu : date du au

Déportation: Camp de : Ravensbrück du 3 fév 44 au
Camp de : Beendorf du au
Camp de : du au
Camp de : du au

Délivré le (date) : 10.4.45 par la Croix Rouge Suédoise

Situation à la Libération: décédé à le
présumé disparu à
rentré le 5 juillet 45 par

Renseignements divers: F.F.I. réseau Francisque

A dalt, Maria Cinta Rodríguez, amb un ram de flors i amb antigues companyes de fatigues, quan li van atorgar la medalla de la Legió d'Honor al mèrit civil. A baix, un document fins ara inèdit: la seua fitxa de resistent de la xarxa Françoise. / CEDIDA / ARXIU CLAUDE DELPLA

PRESONERES INVISIBILITZADES

Joan B. expressa que estes dones "valentes i compromeses" amb la lluita per les llibertats "van sofrir la tortura i la duresa dels camps de concentració, però han estat massa temps invisibilitzades" i no reconegudes, encara que patissen almenys com els hòmens. El comboi va arribar el 3 de febrer de 1944 a Ravensbrück i a Maria *Roques* li van assignar el número de matrícula 27.973 i la van acabar d'explotar en el treball de fabricació de maquinària de guerra. Beltran recorda que Ravensbrück va ser el major camp de concentració per a dones construït en territori alemany. Maria Cinta fou traslladada l'agost de 1944 al camp de concentració de Neuengamme, on també va fer treballs forçats en les sales de producció subterrànies d'unes antigues mines de sal per a produir munició per a les forces aèries. Durant la seua estada allà, va morir el seu marit.

La primavera del 1945, davant l'avenç de les tropes aliades, les dones van ser distribuïdes per diferents subcamps del nord d'Alemanya i va ser aleshores quan la Creu Roja de Suècia i el Govern danès van dur a terme una gran operació de rescat amb els coneguts com a "autobusos blancs", després de concentrar les persones a rescatar a Neuengamme. L'acció, narra Beltran, va comptar amb el beneplàcit d'Hinrich Himmler, cap de les SS i la Gestapo, a esquena de Hitler. Maria Cinta va ser ingressada a l'hospital de Malmö, amb un estat delicat de salut per tot el que li havia tocat passar. El 14 de maig de 1945, Maria Cinta va integrar un grup de presoneres franceses repatriades per París, des d'on va tornar a Pamiers per a retrobar-se amb els seus fills.

Entre el 1948 i el 1955, va treballar en el servei de neteja de l'hospital de Pamiers. També va rebre una ajuda del Govern francès per la seua condició de resistent deportada i se li va reconèixer una discapacitat del 30% pel seu reumatisme poliarticular de genolls i mans. Fins i tot va rebre la medalla de la Legió d'Honor al mèrit civil. Es desconeix la data exacta de la seua mort.

"Teníem fins ara un referent com la Neus Català [natural de Guiamets, al Priorat], però ara la nostra deportada també és la Maria Cinta", destaca Beltran, defensor del paper de la dona resistent: **"La Resistència francesa no hauria sortit ben parada si no fos per les dones"**.

Font: biblioteca.tortosa.cat